

1979, 3. prosince – Sdělení VONS č. 152 „Albert Černý odsouzen“ o hlavním líčení s Albertem Černým u Krajského soudu v Brně a rozsudku odsuzujícím Černého pro trestný čin podvracení republiky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.¹

Dne 27. listopadu 1979 se konalo před pětičlenným senátem Krajského soudu v Brně za předsednictví JUDr. Dolíhala hlavní líčení se signatářem Charty 77 a členem VONS Albertem Černým, nar. 4. 2. 1937, bytem Dřevařská 20, Brno. Albert Černý byl uznán vinným z porušení zákona pro podvracení republiky (§ 98/1 tr. z.) a odsouzen ke třem a půl letům trestu odnětí svobody v I. nápravně výchovné skupině. Soud též rozhodl o propadnutí psacího stroje a o vyloučení ostatních odňatých věcí k samostatnému soudnímu řízení.²

Prokurátor JUDr. Brym³ opíral obžalobu o tvrzení, že Albert Černý zřídil ve svém bytě archiv písemností protistátního a protisocialistického obsahu, které rozmnožoval, nechával rozmnožovat a rozšiřoval a dále že se stal koncem roku 1978 členem ilegální organizace VONS. Tuto činnost podle vyjádření obžaloby vykonával Albert Černý z nepřátelství vůči socialistickému zřízení.

Značnou část výslechu A. Černého před soudem zabrala rekonstrukce [činnosti] obžalovaného v letech 1968–69, zvláště v přípravném výboru Klubu angažovaných nestraníků v Opavě. O činnosti v letech 1978–79 A. Černý uvedl, že opisoval nebo dával opisovat díla u nás zakázaných autorů. V této souvislosti soud vyslechl jako svědka dr. Jaromíra Šavrdy, odsouzeného v srpnu 1979 ke dvěma a půl rokům vězení za opisování knih edice Petlice (viz sdělení č. 133)⁴. Co se týče písemností neliterárního charakteru, přihlásil se A. Černý k autorství statě Problém českého národa a k rozmnožení prohlášení Sto let českého socialismu, dopisu papeži Janu Pavlu II. a Otevřeného dopisu ing. Rudolfa Batřka.⁵

Prokurátor ve své závěrečné řeči opakovал argumenty obžaloby a navrhl trest v horní polovině trestní sazby a propadnutí všech

zmíněných písemností a psacích strojů. Obhájce JUDr. Machourek podrobně celý případ analyzoval a vzhledem k tomu, že soudní líčení neprokázalo naplnění objektivní a subjektivní stránky § 98/1 tr. z., navrhl zproštění viny. A. Černý ve svých vystoupeních v průběhu soudu i ve své závěrečné řeči důrazně popřel, že by svou činnost vyvíjel z nepřátelství vůči socialismu a naší společnosti, VONS označil za legální formu apelu k nejvyšším státním orgánům, opisování knih v Československu nevydávaných autorů pak za nutnou občanskou svépomoc. Albert Černý se prohlásil za nezávislého socialistu a zdůraznil nutnost vést dialog nejen na mezinárodní úrovni, ale také se socialisty v naší zemi. Závěrečná řeč A. Černého byla předsedou soudu několikrát přerušena.⁶

Po vynesení rozsudku Albert Černý po poradě s obhájcem prohlásil, že se odvolává, prokurátor se nevyjádřil.⁷

Přátelé Alberta Černého byli z účasti na hlavním líčení vyloučeni (zasedání se zúčastnili pouze dr. Jaroslav Mezník a Jan Šimsa jako důvěrníci obžalovaného),⁸ rezervovaná místa v soudní síni obsadily osoby bez jakéhokoli vztahu k obžalovanému.⁹

Informace o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 16, s. 14–15.

POZNÁMKY

¹ K případu viz dále sdělení VONS č. 97, 113, 150 a 173, dokumenty č. 97, 113, 151 a 174, a text Rudolfa Battěka „Morální občanství Alberta Černého“, dokument č. 1138.

² V rozsudku Krajského soudu v Brně vynesném senátem složeným z předsedy JUDr. Karla Dolíhala a soudců JUDr. Františka Hrabala, Lilije Brožové, Karla Bredy a Františka Doležala bylo uvedeno, že A. Černý je vinen tím, že „od počátku roku 1978 až do konce měsíce března 1979 v Brně, jsa veden záporným postojem k naší společnosti, zřídil ve svém bytě archív, v němž evidoval větší množství písemností a tiskovin, jejichž pobuřující obsah též předvídal převratné změny ve státoprávním a společenském uspořádání naší republiky, takové písemnosti, u některé z nichž [sic] měl i vlastní autorství, jednak sám opatřoval věcnými poznámkami, jednak je též opisoval nebo nechal opisovat a také některé předával nebo zasílal jiným osobám, při tomto záporném zaměření se koncem roku 1978 v Praze stal aktivním členem

illegalní organizace nazvané ‚Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných‘. Černý byl pro výkon trestu zařazen do I. nápravně výchovné skupiny. Dále byl odsouzen k propadnutí přenosného psacího stroje značky Consul. Rozsudek je uložen in: KS v Brně, soudní spis k případu Alberta Černého (spis. zn. 1 T 16/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 1 Rt 423/91; též ABS, vyšetřovací spis k případu Alberta Černého, sign. V 11030 Brno; rozsudek byl publikován in: BLAŽEK, Petr – BURSÍK, Tomáš (eds.): *Pražský proces 1979. Vyšetřování, soud a věznění členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných*. Dokumenty, Praha 2010, s. 205–211.

- ³ Celým jménem a se správným titulem promovány právník Zdeněk Brym. Viz protokol o hlavním líčení u Krajského soudu v Brně v trestní věci A. Černého konaného 27. 11. 1979. KS v Brně, soudní spis k případu Alberta Černého (spis. zn. 1 T 16/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 1 Rt 423/91.
- ⁴ Dokument č. 133. K případu Jaromíra Šavrdy viz dále sdělení VONS č. 47, dokumenty č. 47, a dokument č. 1160.
- ⁵ Správně Battěka. Jednalo se o otevřený dopis Rudolfa Battěka západoevropským sociálně demokratickým předákům Willymu Brandtovi, Bruno Kreiskému a Olofu Palmemu ze 13. 4. 1978 obsahující zprávu o perzekuci československých socialistů a vyjádření odhodlání dále pokračovat v boji za práva zaručená ústavou a přijatými mezinárodními pakty. Tento dopis je uložen in: MS v Praze, soudní spis k případu Rudolfa Battěka (spis. zn. 1 T 16/81) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 15/90. Výtah z otevřeného dopisu nazvaný „Nebudeme nadále v žádné poloilegalitě a nenecháme se vyhadzovat z vlastní země“ byl publikován in: *Informace o Chartě 77*, r. 1, 1978, č. 5, s. 18–19.
- ⁶ V závěrečné řeči se Černý deklaroval jako nezávislý socialista, který pocítoval odpovědnost za stav a vývoj socialistického Československa. Odvolával se na legislativní zakotvení práva svobodně se podílet na spravování státu a vyjadřovat se k jeho problémům. Jeho obhájce JUDr. Jiří Machourek zdůraznil, že ve své činnosti vycházel z přesvědčení, že nekoná nic trestného, nic, co by směřovalo proti podstatě socialismu v Československu. Autoři děl, které Černý opisoval nebo dal opsat, nebyli za své texty postiženi. Postižen nebyl ani jeho přítel Jiří Müller, podle jehož pokynů měl jednat. Je sporné, zda lze VONS označit za ilegální organizaci, Černého působení ve výboru bylo navíc pouze krátkodobé a málo intenzivní. Viz text „Zpráva o hlavním přelíčení s Albertem Černým v Brně“ z 27. 11. 1979, LP, Sb. VONS, inv. č. 60, sign. IV/1, kart. 18.
- ⁷ Ve zdůvodnění Černého odvolání ze 4. 2. 1980 proti rozsudku Krajského soudu v Brně byl tento rozsudek napaden v plně šíři. Soudu byla vytýkána nekonkrétnost, v rozsudku nebylo např. specifikováno, které písemnosti z „archivu“ A. Černého mají podvrtný charakter. Pokud jde o předávání písemností, jednalo se pouze o dva případy, kdy Černý zaslal materiály An-

tonínu Ruskovi a Jaromíru Šavrdovi, o nichž byl informován, že se jedná o signatáře Charty 77 a že zasláné materiály budou sloužit výlučně jejich potřebě. Schůzek VONS se zúčastnil pouze třikrát a aktivně se do práce výboru zapojil pouze podáním zprávy o trestním stíhání Jaromíra Šavrdy. Přitom se domníval, že pokud podá skutkově pravdivou zprávu, nedopustí se trestné činnosti.

V žádném případě pak není pravdou, že by Černý byl při svém jednání veden záporným postojem k socialistické společnosti. Chtěl naopak přispět k odstranění nedostatků ve společnosti. KS v Brně, soudní spis k případu Alberta Černého (spis. zn. 1 T 16/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 1 Rt 423/91.

⁸ K přítomnosti Jana Šimsy na hlavním líčení s Albertem Černým u Krajského soudu v Brně viz dopis JUDr. Jiřího Machourka Janu Šimsovi z 20. 11. 1979 tlumočící Černého prosbu o jeho účast na hlavním líčení jako důvěrníka. LP, Sb. VONS, inv. č. 60, sign. I/1, kart. 18.

⁹ K průběhu hlavního líčení s A. Černým viz protokol o hlavním líčení u Krajského soudu v Brně v trestní věci A. Černého konaném 27. 11. 1979. KS v Brně, soudní spis k případu Alberta Černého (spis. zn. 1 T 16/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 1 Rt 423/91; též text „Zpráva o hlavním přelíčení s Albertem Černým v Brně“ z 27. 11. 1979 a záznam rozhovor u mezi Jiřím Müllerem a důvěrníky A. Černého Jaroslavem Mezníkem a Janem Šimsou o průběhu soudního jednání. LP, Sb. VONS, inv. č. 60, sign. IV/1, kart. 18.

O hlavním líčení informoval též exilový tisk, viz např. článek „K procesu s Albertem Černým“ in: *Zpravodaj* (Curych) 12, 1979, č. 1, s. 4–5; též článek „Procesy s chartisty na pokračování“ in: *České slovo* 25, 1979, č. 12, s. 1.